

**Довідка про результати публічного громадського обговорення
проекту професійного стандарту до професії «Терапевт мови і мовлення»**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Громадська організація «Українське товариство терапії мови і мовлення», Національне агентство кваліфікацій

2. Зміст питання або назва проекту акта, що виносилися на обговорення:

На обговорення виносився проект професійного стандарту до професії «Терапевт мови і мовлення» (далі – проект професійного стандарту).

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій.

Проект професійного стандарту опубліковано 10 червня 2025 року на офіційному веб-сайті ГО «Українське товариство терапії мови і мовлення» <https://www.slt.org.ua/news/gromadske-obgovorennya-proiektu-profesijnogo-standartu-do-profesiyi-terapevt-movi-i-movlennyu> та сторінці соціальної мережі ФБ Національного агентства кваліфікацій <https://www.facebook.com/share/p/15nCmPHiE6/>.

Зауваження та пропозиції від громадськості приймалися до 9 липня 2025 року на електронну адресу: oksana.lyalka@slt.org.ua, larysa.yatskiv@slt.org.ua.

Під час громадського обговорення були отримані пропозиції та зауваження від:

1) Викладачів та випускників кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Київського столичного університету ім. Бориса Грінченка

2) Розробників професійного стандарту на групу професій “вчитель-логопед”, “логопед”: НПП кафедри логопедії та спеціальних методик КПНУ імені Івана Огієнка - Наталія ГАВРИЛОВА, кандидат психол. наук, професор; Олена МІЛЕВСЬКА, кандидат пед. наук, доцент; Олексій ГАВРИЛОВ, кандидат психол. наук, професор; Оксана КОНСТАНТИНІВ, кандидат пед. наук, доцент; Оксана ТКАЧ, кандидат пед. наук, доцент; Кафедра логопедії та логопсихології факультету спеціальної та інклюзивної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова - Владислав ТИЩЕНКО, кандидат педагогічних наук, ст.наук. співробітник завкафедри; Юлія ПІНЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент; Тетяна ШВАЛЮК, кандидат педагогічних наук, доцент; Світлана ФЕДОРЕНКО, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри прикладної психології та логопедії БДПУ.

3) Національного агентства кваліфікацій, відділу супроводження рамок кваліфікацій проектного управління секретаріату Національного агентства кваліфікацій. Контактна особа: Одинець Олександра Олександрівна.

4) Голови Правління ГО АКЛУ Зарицької А.В. (звернення стосується заміни назви професії терапевт мови і мовлення на назву “клінічний логопед”, що не стосується цього професійного стандарту).

5) Міністерства соціальної політики за підписом Заступника Міністра Володимира Василенка (зауваження і пропозиції відсутні).

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до ГО «Українське товариство терапії мови і мовлення» під час громадського обговорення:

Пропозиції, що надійшли до ГО «Українське товариство терапії мови і мовлення» під час громадського обговорення стосувалися, зокрема:

- уточнення інформації про віднесення професійної кваліфікації до рівня НРК;
- опису трудових функцій в частині результатів навчання (знання, уміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія);
- уточнень щодо здобуття професійної кваліфікації та професійного розвитку без присвоєння наступної професійної кваліфікації.

5. Погодження фінальної версії проєкту професійного стандарту до професії “Терапевт мови і мовлення”:

- Висновок Міністерства охорони здоров’я України. Погоджено без зауважень. Додатково було запропоновано розглянути можливість визначення рівнів професійної кваліфікації через інші назви.
- Висновок Професійної спілки працівників охорони здоров’я. Погоджено без зауважень.

6. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення та погодження:

Пропозиції та зауваження, що надходили під час громадського обговорення опрацьовано робочою групою та частково враховано.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Пункт 7 «Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи» розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт» - сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації/рівня професійної кваліфікації у сфері охорони здоров'я, виданий уповноваженим на це законодавством суб'єктом із відомостями про присвоєння (підтвердження) вищого рівня професійної кваліфікації «Терапевт мови і мовлення» - сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації/рівня професійної кваліфікації у сфері охорони здоров'я, виданий уповноваженим на це законодавством суб'єктом із відомостями про присвоєння (підтвердження) <i>I рівня професійної кваліфікації «Терапевт мови і мовлення»;</i> - сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації/рівня професійної кваліфікації у сфері охорони здоров'я, виданий уповноваженим на це законодавством суб'єктом із відомостями про присвоєння (підтвердження) <i>II рівня</i>	Згідно переліку, наведеному в пункті 6 розділу II цього проєкту професійного стандарту присвоєні професійні кваліфікації мають бути наступними: «Терапевт мови і мовлення вищого рівня професійної кваліфікації» «Терапевт мови і мовлення I рівня професійної кваліфікації» «Терапевт мови і мовлення II рівня професійної кваліфікації» «Терапевт мови і мовлення» Прохання узгодити.	Національне агентство кваліфікацій	Враховано	Пропозицію враховано. Водночас, назви професійних кваліфікацій змінено у зв'язку з пропозиціями МОЗ.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
<i>професійної кваліфікації «Терапевт мови і мовлення».</i>				
Пункт 1 «Здобуття професійної кваліфікації» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій: Суб'єкти освітньої діяльності	Згідно з додатком 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text): Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток (зазначається інформація про умови здобуття професійних та/або часткових професійних кваліфікацій, перелік яких визначено у підпункті 6 пункту 2 професійного стандарту, через присвоєння/підтвердження і визнання кваліфікаційними центрами, суб'єктами освітньої діяльності та іншими уповноваженими законодавством суб'єктами (зокрема, самоврядними професійними організаціями). Необхідно внести зміни до таблиці.		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Пункт 2 «Професійний розвиток» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації: Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій: Атестаційні комісії, уповноважені на присвоєння/підтвердження кваліфікаційних категорій (умови для проходження атестації)	Згідно з додатком 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text): Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток (зазначається інформація про умови здобуття професійних та/або часткових професійних кваліфікацій, перелік яких визначено у підпункті 6 пункту 2 професійного стандарту, через присвоєння/підтвердження і визнання кваліфікаційними центрами, суб'єктами освітньої діяльності та іншими уповноваженими законодавством суб'єктами (зокрема, самоврядними професійними організаціями). Необхідно внести зміни до таблиці.		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Пункт 2 «Професійний розвиток» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації: Терапевт мови і мовлення вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення I рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення II рівня професійної кваліфікації	Рекомендуємо у цьому пункті викладати професійні кваліфікації та інформацію про них за зростанням задля логічної послідовності.		Враховано	
Пункт 2 «Професійний розвиток» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» Умови присвоєння рівня професійної кваліфікації/наступного рівня професійної кваліфікації «Терапевт мови і мовлення» Рівень професійної кваліфікації/наступний рівень професійної кваліфікації присвоюється (сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації/рівня професійної кваліфікації у сфері охорони здоров'я, виданий уповноваженим на це законодавством суб'єктом із записом про присвоєння (підтвердження) відповідного рівня професійної кваліфікації видається на основі: - Особистого освітнього портфоліо, в	Рекомендуємо винести наведену інформацію приміткою, оскільки її викладення не передбачене пунктом		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
якому містяться відомості, що підтверджують набір професійних компетентностей, необхідних для присвоєння відповідного рівня професійної кваліфікації «Терапевт мови і мовлення», визначених окремо для кожного рівня професійної кваліфікації підпунктом 1 цього пункту та, відповідно, розділами V і VI цього стандарту; - Кількості балів БПР, визначених окремо для кожного рівня професійної кваліфікації підпунктом 1 цього пункту; - Документів або їх копій, засвідчених у встановленому законодавством порядку, що підтверджують виконання вимог до відповідного рівня професійної кваліфікації, визначених у підпункті 1 пункту 2 цього стандарту, зокрема щодо набуття або вдосконалення необхідних професійних компетентностей, переліку та обсягу робіт (стаж роботи, супервізорство молодих спеціалістів, досліджень (у тому числі, повідомлення про не менш, як про один клінічний випадок у формі опублікованої статті або доповідей на наукових конференціях), виконаних під час здійснення професійної діяльності за професійною кваліфікацією «Терапевт мови і мовлення».				

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Розділ IV «Абревіатури, скорочення»	Необхідно додати до розділу: ІРЦ ШВЛ ЧМТ		Враховано	ІРЦ, була технічна помилка, тому виправлено на ІРП ШВЛ - штучна вентиляція легень ЧМТ - черепно-мозкова травма
Розділ V «Опис трудових функцій»	Звертаємо вашу увагу на те, що «знання», «уміння/навички», «комунікація» та «відповідальність і автономія» це категорії результатів навчання. Прохання висвітлити це у таблиці.		Враховано	
Розділ V «Опис трудових функцій» Компетентність	Компетентності		Враховано	
Розділ V «Опис трудових функцій» Відповідальність та автономія: A1.B1.Дотримання стандартів професійної діяльності, етичних норм, правових вимог та принципів академічної доброчесності та поваги інтелектуальної власності A1.B2. Дотримання етичного кодексу на всіх етапах професійної діяльності і т.д.	Рекомендуємо результати навчання за категорією «відповідальність і автономія» прописувати через інфінітиви, а не через іменники.		Враховано	
Розділ VI «Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями»	Прохання внести зміни у розділ відповідно до додатку 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	професійних стандартів (https://zakon.rada.gov.ua/law/show/373-2017-%D0%BF#Text)			
Розділ VI «Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту»	VII. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту		Враховано	
Розділ VII «Дата внесення професійного стандарту до Реєстру»	VIII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру		Враховано	
Розділ VIII «Рекомендована дата перегляду професійного стандарту»	IX. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту		Враховано	
Пункт 5 « Назви типових посад» розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт» Терапевт мови і мовлення вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення I вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення II вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення	Терапевт мови і мовлення вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення I рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення II рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення		Враховано	Водночас, назви професійних кваліфікацій змінено у зв'язку з пропозиціями МОЗ.
Пункт 5 « Назви типових посад» розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт» Терапевт мови і мовлення вищого рівня професійної кваліфікації	Пропонуємо розглянути можливість визначення таких рівнів	МОЗ Міністерство охорони здоров'я України, міністр	Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Терапевт мови і мовлення I вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення II вищого рівня професійної кваліфікації Терапевт мови і мовлення	професійної кваліфікації: Терапевт мови і мовлення; Терапевт мови і мовлення просунутого рівня; Терапевт мови і мовлення експертного рівня; Терапевт мови і мовлення керівного рівня.	Віктор Ляшко		
Мета діяльності за професією	Мета сформульована незрозуміло. Зокрема: 1. Вимагає пояснення на що будуть спрямована профілактика, діагностика, оцінювання, пацієнтоцентричні інтервенції. Якщо на забезпечення якості життя пацієнтів, то це дуже широко. Якість життя за визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) - це сприйняття людиною свого	Розробники професійного стандарту на групу професій “вчитель-логопед”, “логопед”: НПП кафедри логопедії та спеціальних методик КПНУ імені Івана Огієнка - Наталія ГАВРИЛОВА, кандидат психол. наук, професор; Олена МІЛЕВСЬКА, кандидат пед. наук, доцент; Олексій	Частково враховано	1. Відхилено, тому що у тексті стандарту вказано, що ці втручання націлені на «увесь спектр розладів комунікації та ковтання» 2. Враховано і подано в такому формулюванні: «Автономно ухвалювати клінічні рішення у межах професійних компетентностей у мультидисциплінарній команді або самостійно.» 3. Відхилено, тому що в обов'язки терапевта мови і мовлення входить увесь спектр

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	положення в житті, враховуючи культуру та систему цінностей, в якій вона живе, та у зв'язку з її цілями, очікуваннями, стандартами та інтересами. Іншими словами, це суб'єктивне відчуття задоволеності життям, яке включає фізичне, психічне та соціальне благополуччя. 2. Приписка: “Терапевт мови і мовлення є автономним професіоналом у сфері охорони здоров'я, що може працювати у мультидисциплінарній команді або самостійно”, - не відноситься до мети. 3. Виходячи із запропонованого формулювання терапевт мови і мовлення буде займатися комунікацією, забезпеченням пацієнтів. Тоді незрозуміло чому він терапевт мови і мовлення. Можливо він терапевт з комунікації та ковтання???	ГАВРИЛОВ, кандидат психол. наук, професор; Оксана КОНСТАНТИНІВ, кандидат пед. наук, доцент; Оксана ТКАЧ, кандидат пед. наук, доцент; Кафедра логопедії та логопсихології факультету спеціальної та інклюзивної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова - Владислав ТИЩЕНКО, кандидат педагогічних наук, ст.наук. співробітник, завкафедри; Юлія ПІНЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент; Тетяна ШВАЛЮК, кандидат педагогічних наук, доцент; Світлана ФЕДОРЕНКО, доктор педагогічних		розладів комунікації та ковтання.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
		наук, професор, професор кафедри прикладної психології та логопедії БДПУ.		
III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток 1. Здобуття професійної вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю «Спеціальна освіта» або іншими спеціальностями галузі знань «Освіта/педагогіка» (з кваліфікацією/спеціалізацією логопед (логопедія) та стаж виконання обов'язків терапевта мови і мовлення в закладах охорони здоров'я не менше трьох років проходження спеціалізації спеціальністю «Терапія мови і мовлення», програма якого передбачає набір професійних компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій, визначених у 5 розділі V цього стандарту для ТММ, до 31 грудня 2026 року 1. Суб'єкти освітньої діяльності повинні мати погодження Міністерства охорони здоров'я України на проведення циклу спеціалізації «Терапія мови і мовлення».	Зазначений пункт позбавляє права на отримання сертифіката фахівців, який дозволяє працювати терапевтом мови і мовлення велику кількість людей, які уже забезпечують процес реабілітації у цій галузі, оскільки перший набір було здійснено лише весною 2025 року. На нього попала обмежена кількість осіб. «Освіта/педагогіка» (з кваліфікацією/спеціалізацією логопед (логопедія) та стаж виконання обов'язків терапевта мови і мовлення в закладах охорони здоров'я не менше трьох років проходження спеціалізації спеціальністю «Терапія мови і мовлення», програма якого передбачає набір професійних компетентностей,		Не враховано	Так, відповідно до Порядку організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, затвердженого постановою КМУ від 3 листопада 20221 року № 1268, Функціональні обов'язки терапевта мови та мовлення протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Порядком може виконувати логопед. Проте держава не визначала, що всім (або навіть декому), хто виконував функції ТММ автоматично буде присвоєно професійну кваліфікацію ТММ. Державою встановлено перехідний період за який логопеди, які виконували функції ТММ повинні, або пройти цикл спеціалізації (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23 січня 2024 року № 112 «Про

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Або – наявність документа про здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Спеціальна освіта» або іншими спеціальностями галузі знань «Освіта/педагогіка» (з кваліфікацією/спеціалізацією логопед (логопедія), проходження циклу спеціалізації «Терапія мови і мовлення» за інтенсивною програмою до 31 грудня 2025 року, передбаченого наказом МОЗ від 20.12.2024 № 2125 “Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров’я України від 23 січня 2024 року № 112”, зареєстрованим Міністерстві юстиції України 27 січня 2025 року за № 132/43538.	необхідних для виконання трудових функцій, визначених у 5 розділі V цього стандарту для ТММ, до 31 грудня 2026 року 1. Суб'єкти освітньої діяльності повинні мати погодження Міністерства охорони здоров’я України на проведення циклу спеціалізації «Терапія мови і мовлення». або - наявність документа про здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Спеціальна освіта» або іншими спеціальностями галузі знань «Освіта/педагогіка» (з кваліфікацією/спеціалізацією логопед (логопедія), проходження циклу спеціалізації «Терапія мови і мовлення» за інтенсивною програмою до 31 грудня 2025 року, передбаченого наказом МОЗ від 20.12.2024 № 2125 “Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров’я України від 23 січня 2024 року №			затвердження Номенклатури спеціальностей професіоналів у галузі охорони здоров’я у закладах охорони здоров’я, Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров’я у закладах охорони здоров’я та професіоналів з вищою немедичною освітою», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 січня 2024 року за № 159/41504 (далі – наказ МОЗ № 112), або закінчити магістратура. Відповідно, дане положення Проєкту не є таким, що дискримінує осіб, які виконували функції ТММ.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	112", зареєстрованим Міністерстві юстиції України 27 січня 2025 року за № 132/43538. аліфікації років і циклу за освіта» або спеціальностями знань в кількість фахівців, що виконують посадові обов'язки терапевтів мови і мовлення. Інші просто не встигають пройти цикл спеціалізації будуть звільнені із своїх посад. За цим може слідувати ряд проблем: неукomплектовані медико-реабілітаційні центри, багатoproфільні лікарні, військові шпиталі та ін.			
Зноска 1.	Незрозуміла зноска 1. До чого вона відноситься? Оскільки у тексті, до якого вона підкріплена, не йдеться про атестаційну комісію, а лише про цикл спеціалізацій. Незрозуміла процедура присвоєння кваліфікації. Хто видає документ і яку юридичну цінність він буде мати? Немає юридичних підстав		Не враховано	На жаль, як показує досвід, мало хто знає умови проведення післядипломних циклів спеціалізації. Дане положення сформульоване і вказано у Проєкті відповідно до пунктів 5 та 6 розділу VI Положення про деякі заходи безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників, затвердженого наказом

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	для створення таких атестаційних комісій, не прописано процедуру їх створення, не описано їхні повноваження.			Міністерства охорони здоров'я України від 22 липня 1993 року № 166 (в редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 18 серпня 2021 року № 1751), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 серпня 1993 р. за № 113, наказу МОЗ від 16 квітня 2025 р. №650 «Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 травня 2025 р. за № 824/44230 та інших нормативно-правових актів, які регулюють умови і порядок проведення післядипломних циклів спеціалізації для фахівців з реабілітації та, загалом, працівників в сфері охорони здоров'я.
IV. Абревіатури, скорочення	Цей пункт має містити лише абревіатури і скорочення. Терміни і їхнє		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	трактування не входять до їх числа.			
V. Опис трудових функцій. Трудові функції (ТФ).	ТФ А - не є трудовою функцією, швидше усього дуже об'ємною, багатоскладовою компетентністю та відповідальністю. ТФ Б - некоректно сформульована. Зокрема: “Вибір, проведення та опис результатів обстеження”, - не можна вибирати та проводити результати обстеження. Закінчення назви трудової функції: “дотримуючись стандартів професійної етики та чинного законодавства”, у більшій мірі стосується відповідальності. ТФ В - це не одна функція, а декілька. ТФ Г - скоріше не трудова функція, а комунікація, або умова роботи. ТФ І - сформульована дуже узагальнено і дублюється із діагностичною ТФ та інтервенціями.		Не враховано	Некоректне трактування тексту. Наприклад до ТФ Б у тексті зазначено “Вибір, проведення та опис результатів обстеження”. Можна 1 вибирати обстеження 2 проводити обстеження 3 описувати результати.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	ТФ Д - цю функцію на сучасному етапі нереально реалізувати терапевту мови і мовлення в Україні. Наприклад, Д1.У7. для того, щоб тренувати фахівців закладів харчування щодо консистенції їжі необхідні відповідні дозвільні документи та сертифікат тренера. Д1.У5. Облаштовувати громадські місця засобами АДК. І далі по тексту. ТФ Е - ця ТФ відповідає професії науково-педагогічного працівника. В Україні окремо створений професійний стандарт для цієї професії. Передбачається, що терапевт мови і мовлення також може стати науково-педагогічним працівником і окремо таку ТФ прописувати не потрібно у цьому ПС.			
II.5, II.6, IV. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями	Неправильно представлено ієрархію професійних кваліфікацій.		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
IV. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями	Трудові функції та компетентності мають бути максимально чітко прописані, щоб це не потребувало уточнення в пункті VI.		Не враховано	Розділ VI не уточнює компетентностей, а роз'яснює розподіл обов'язків для ТММ різних рівнів кваліфікації.
V. По усьому тексту розділу.	Надмірне використання кальки англomовних термінів, які неприйнятні для україномовної професійної спільноти терапевта та загалом неприйнятні для україномовної професії. А також незрозумілі та неприйнятні для української мови вирази. Наприклад: <i>“комунікувати ціль”</i> , <i>“адвокувати професію”</i> , <i>“комунікувати дизайн дослідження”</i> , <i>“просунутий рівень знань”</i> , <i>“організовувати інклюзивність”</i> , <i>“комунікувати інформацію про терапію мови і мовлення”</i> , <i>“методи комунікації та адвокації для комунікування змісту...”</i> , <i>“лінгвістичний профайл</i>		Не враховано	Твердження про неприйнятність зазначених термінів не відповідає сучасним мовним і професійним реаліям. Більше того, використання цих термінів є цілком виправданим у професійному контексті — вони або вже нормативно закріплені, або активно адаптуються під впливом міжнародної практики. Спростування цих термінів під гаслом «мовної чистоти» може штучно обмежити розвиток української фахової мови. Терміни «комунікувати», «адвокація», «фасилітація» тощо використовуються в офіційних документах МОЗ, МОН, а також у нормативних перекладах міжнародних класифікацій (МКФ, DSM, ICF-CY).

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	<i>пацієнта</i>”, “асистивні технології”, “праймінг”, “фасилітації для спілкування”, “B5.31. ...інгібіція, соціальна когніція. А також багато інших слів та виразів.			Наприклад, у перекладі Міжнародної класифікації функціонування (МКФ), яку офіційно імплементовано в Україні, використано такі терміни, як “соціальна когніція”, “інгібіція”, “праймінг”. Регулярно використовуються терміни “адвокація”, “інклюзивність”, “комунікаційні стратегії”, особливо у сфері громадського здоров’я та прав людини. Низка виразів уже усталені: «Комунікувати інформацію» — звична фраза в освіті, PR, маркетингу, публічному адмініструванні. «Адвокація прав пацієнтів» — вживається в документах МОЗ, громадських ініціативах, міжнародних звітах. «Фасилітація групи» — офіційний термін у психотерапії, навчанні дорослих, командній роботі. «Асистивні технології» — стандартизований термін у сфері інклюзії, прийнятий в ООН, ЮНЕСКО, МОН тощо.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
				А сполучення “ <i>просунутий рівень знань</i> ” важко назвати англіцизмів в принципі.
V. По всьому тексту розділу. Знання та уміння.	Професійний стандарт насичений різноспрямованими знаннями, що прямо не стосуються професійних обов'язків терапевтів мови і мовлення. За таких умов ПС нереально буде реалізувати в освітньому стандарті. Наприклад: A3.32. Основи діалектології B1.32. Основи практичної психології Г5.32. Основи медсестринства Г7.32. Основи військової психології Г8.32. неонатології, ... Г8.33. Основи педіатрії, ... Г9.31. Основи педагогіки та андрагогіки, основи вікової психології Г12.33. Організація супроводу особи з розладами комунікації у нотаріальному засвідченні документів....		Не враховано	Функції Г передбачені для виконання вузькоспеціалізованих трудових функцій у певних відділеннях або галузях. Необхідно пройти відповідне навчання з не менше ніж 5 кредитами ЄКТС для кожної окремої компетентності, підтвердженого відповідним документом про успішне проходження програми (положення застосовується з 1 січня 2027 року).

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	А також багато інших знань. Передбачається, що всі ці знання та уміння мають відображатися у змісті освітніх дисциплін. Якщо цього немає, то може бути надана освітня кваліфікація за результатами навчання, але не професійна. І фахівцям після навчання потрібно буде додатково здобувати і підтверджувати професійну кваліфікацію.			
V. По усьому тексту розділу.	Неточне використання спеціальної професійної лексики. Наприклад: Г4.32. Нозології, які призводять до розладів функціонування механізму продукування голосу, мовлення та ковтання Г2.31. Нейроанатомія оброблення мови. Б5.31.Знання мови як когнітивної функції, її функціональної архітектури модальностей В українській мові є альтернативні терміни для позначення цих термінів та		Не враховано	Зауваження недоречне. Такі терміни та поняття є загальноприйнятими у міжнародній професійній літературі і є окремими напрямками у галузі терапії мови і мовлення

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	понять. Тим більше, що автори самі собі суперечать - ДЗ.У2. “Доносити коректне тлумачення термінів простою мовою.”			
V. По усьому тексту розділу.	Не описано предмети та засоби праці для жодної трудової функції.		Враховано	
VI. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту 1. Повне найменування розробника професійного стандарту Громадська організація «Українське товариство терапії мови і мовлення» Персональний склад робочої групи:	У складі робочої групи відсутнє належне представництво практиків та закладів освіти. Залучено лише двох практиків ТММ, а серед представників закладів вищої освіти — лише один учасник, при цьому не з медичного ЗВО. Відповідно до методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів, до складу робочої групи доцільно було б включити: - практичних фахівців ТММ з різних типів установ (медичних, реабілітаційних, соціальних); - представників закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку	Викладачі та випускники кафебри спеціальної та інклюзивної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка	Не враховано	Склад групи розробників формувався відповідно до вимог законодавства, фаховості кожного члена робочої групи та з урахуванням відсутності в Україні, на момент формування складу робочої групи, жодного сертифікованого терапевта мови і мовлення. Відтак, у складі робочої групи є поважні іноземні висококваліфіковані експерти з терапії мови і мовлення - сертифіковані терапевти мови мовлення, з науковими ступенями (PhD), науковими дослідженнями/розробками/публікаціями в наукових фахових (вузькоспеціалізованих) міжнародних виданнях з анонімним рецензуванням та з

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	логопедів (оскільки наразі саме ці випускники виконують обов'язки ТММ); - роботодавців медичних установ для дітей і дорослих. Очевидною є орієнтація документа на зарубіжний досвід без належної адаптації до українського контексту. Домінування в авторському колективі іноземних експертів призвело до перенесення зарубіжної термінології без належної адаптації до національного контексту та відповідності українській професійній традиції. Це створює ризики непорозуміння між фахівцями різних профілів у межах національної системи охорони здоров'я. Замість осмисленого оновлення термінологічного апарату відбулося механічне запозичення понять, які вже мають усталені			імпакт-фактором не нижче 1; з досвідом роботи терапевта мови і мовлення з різними категоріями, у тому числі віковими, пацієнтів (клієнтів). Кожен з іноземних членів робочої групи є представником, як закладу освіти (провадять освітню діяльність в університетах країн, в яких проживають, а також є викладачами інтенсивної програми циклу спеціалізації “Терапія мови і мовлення” на базі українських НМУ ім. О.О.Богомольця та ІФНМУ, так і представниками медичних установ для дітей і дорослих). Окрім наведених афіліцій кожного члена робочої групи, у розділі VI проєкту професійного стандарту, доцільно вказати, для прикладу: професорка Кароль Рот-Абрамсон була керівником відділу терапії мови і мовлення Ветеранського госпіталю, Каліфорнія до 2021 року (досвід роботи з американськими ветеранами

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	відповідники в українській медичній, логопедичній та педагогічній практиці. Оптимальним рішенням є узгодження нових термінів із чинною українською терміносистемою, а за відсутності відповідників — включення нових понять до галузевого термінологічного словника із науковим тлумаченням та посиланням на джерела. Крім того, вважаємо, що зміст стандарту суттєво виграв би у разі участі в його розробленні роботодавців — представників українських закладів охорони здоров'я (дитячих і дорослих підрозділів патології новонароджених, неврології, отоларингології, онкології, геронтології тощо). У такому разі акценти документа були б зміщені на реальні потреби практики. Йдеться, передусім, про терапевтичну роботу з			понад 17 років); член сертифікаційної комісії Американської асоціації мовлення, мови і слухання та з 2022 року навчає фахівців з України, як працювати з з когнітивно-комунікативними розладами після ЧМТ, а також функціональними розладами мовлення після ПТСР. Доктор Стефан Жульєн - практикуючий терапевт мови і мовлення (працює, у тому числі з українськими дітьми, які живуть у Швейцарії); член комісії Французького національного інституту охорони здоров'я та медичних досліджень за напрямом терапії мови і мовлення та інше. Відповідно, іноземні експерти, які є членами робочої групи розуміються на стані розвитку професії “Терапевт мови і мовлення” в Україні, так, мають досвід роботи, як з фахівцями - потенційними ТММ (у більшості випадків логопедами), пацієнтами та, відповідно, при формуванні

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	мовленням і комунікацією у представників різних вікових груп: розвиток мовлення у немовлят; його розгальмування або відновлення у пацієнтів з органічними ураженнями ЦНС; підтримане мовлення — у пацієнтів з нейродегенеративними порушеннями, онкопатологією або після хірургічних втручань. Кожна вікова категорія потребує специфічних підходів, що має бути чітко відображено у професійному й освітньому стандартах.			Проекта адаптували найкращий досвід. Серед членів робочої групи з України розробниками Проєкта є особистості/фахівці, які є представниками: громадської організації, яка є активним членом (спостерігачем) Європейської асоціації терапії мови і мовлення (ESLA) та активним членом Міжнародної асоціації комунікативних наук та розладів (IALP); громадської організації, члени якої з 2017 року активно працюють із захисниками, які набули розлади комунікації внаслідок поранень та перенесеного інсульту на базі Військово-медичного клінічного центру Західного регіону; з об'єднаним PhD у галузі наук про мову і мозок з фокусом на афазію (розлад мови); закладів освіти (відповідно до законодавства та даних ЄДЕБО, підготовку фахівців з реабілітації здійснюють не лише медичні заклади освіти); закладів охорони здоров'я -

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
				логопеди, які виконували функції терапевта мови і мовлення згідно з Порядком організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2021 № 1268 (серед них перші сертифіковані терапевти мови і мовлення в Україні) та експертами з розвитку кадрів в сфері охорони здоров'я.
II. Загальні відомості про професійний стандарт				
1. Мета діяльності за професією стор. 2	Мета професійного стандарту не містить чіткої вікової конкретизації, оскільки поняття «усі вікові категорії» є надто розмитим. Крім того, у формулюванні мети не уточнено контекст професійної діяльності. Зважаючи на те, що сама назва професії «терапевт мови і мовлення» передбачає роботу з порушеннями мови та мовлення, доцільно		Не враховано	Зауваження щодо розмитості терміну усі є недоречними. Усі вікові категорії передбачають осіб від їхньої появи на світ до смерті, тому воно не потребує конкретизації. Терапевт мови і мовлення працює не лише з мовою та мовленням, а з усім спектром розладів комунікації та ковтання. Це відображено у формулюванні мети. Мова, мовлення, голос є складовими комунікації, а смоктання є складовою

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	відобразити це у формулюванні мети. Вислів «розлади комунікації та ковтання» є надто узагальненим і не повною мірою охоплює спектр порушень, з якими працює ТММ. Рекомендуємо доповнити перелік іншими важливими категоріями порушень, зокрема мови, мовлення, голосу, смоктання, харчування тощо — відповідно до компетентностей, визначених у стандарті.			ковтання. Харчування це ширше поняття, яке виходить за межі процесу споживання їжі та пиття і належить до завдань ерготерапевта.
5. Назви типових посад стор. 3	У документі некоректно зазначено назви типових посад. Відповідно до «Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78. Охорона здоров'я», правильними є такі назви посад: – Терапевт мови і мовлення вищої кваліфікаційної категорії – Терапевт мови і мовлення		Не враховано	Професійні стандарти до професій в сфері охорони здоров'я не обов'язково повинні дублювати кваліфікаційні вимоги «Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78. Охорона здоров'я». Крім того, МОЗ у квітні 2025 року прийнято наказ № 650 «Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	I кваліфікаційної категорії – Терапевт мови і мовлення II кваліфікаційної категорії (джерело: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text) У зв'язку з цим потребує коригування пункт 6 «Назва (назви) професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій». Крім того, зазначену неточність слід врахувати під час редакції всього документа, аби забезпечити відповідність чинним нормативно-правовим актам у сфері охорони здоров'я.			здоров'я та внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 травня 2025 р. за № 824/44230, яким передбачаються новітні підходи до атестації працівників сфери охорони здоров'я та передбачаються рівні професійної кваліфікації в сфері охорони здоров'я. Зважаючи на те, що професія терапевта мови і мовлення є абсолютно новою в Україні та з урахуванням того, що атестація працівників сфери охорони здоров'я призупинена, кваліфікаційні категорії не присвоєно жодному фахівцю з терапії мови і мовлення, відповідно положення професійного стандарту відповідають чинному законодавству та не дискримінують (не нівелюють категорії) жодного фахівця, а навпаки, відображають актуальні нововведення нормативно-правових актів.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи стор. 3	Формулювання пункту 7, що стосується переліку документів, які підтверджують професійну кваліфікацію особи, сформульоване таким чином, що створюється враження, ніби для здобуття кваліфікації достатньо або лише диплома, або лише сертифіката відповідного рівня — навіть без базової освіти за фахом ТММ. Такий підхід є ризикованим, оскільки відкриває можливість формального або корупційного отримання сертифікатів без належної освітньої та професійної підготовки. У міжнародній практиці сертифікати певного кваліфікаційного рівня видаються виключно за наявності: – базової освіти за відповідною спеціальністю; – проходження спеціалізованого навчання або додаткової професійної		Не враховано	Законодавство України визначає перелік документів, які засвідчують присвоєння та/або підтвердження професійної кваліфікації, а також визначає умови за яких такі документи видаються. Відповідно сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації/рівня професійної кваліфікації у сфері охорони здоров'я, виданий уповноваженим на це законодавством суб'єктом із записом про присвоєння професійної кваліфікації «Терапевт мови і мовлення», як і диплом магістра видаються лише для осіб, які пройшли відповідне навчання і які мали відповідний рівень (ступінь) освіти за відповідною спеціальністю. Щодо умов вступу на магістратуру такі вимоги визначені стандартом вищої освіти (спеціальність 227 «Терапія та реабілітація», другий (магістерський) рівень освіти). Стосовно умов зарахування на цикл післядипломної спеціалізації –

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	підготовки; – успішного складання тестування (або іншої форми оцінювання) з відповідною кількістю балів. Рекомендуємо розробникам ознайомитися з професійними стандартами суміжних спеціальностей у галузі охорони здоров'я, щоб забезпечити узгодженість вимог та уникнути ризиків зниження якості підготовки фахівців.			постанови КМУ та накази МОЗ. Одним з таких є наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23 січня 2024 року № 112 «Про затвердження Номенклатури спеціальностей професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я, Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 січня 2024 року за № 159/41504 (далі – наказ МОЗ № 112) (визначає контингент осіб з відповідною освітою, які можуть пройти цикл).
III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток				
1. Здобуття професійної кваліфікації Стор 4-5	У результаті два взаємопов'язані нормативні документи — Стандарт вищої освіти та Професійний стандарт — фактично заблокували підготовку фахівців ТММ,		Не враховано	Проєкт професійного стандарту розроблено на основі і у відповідності до чинного законодавства України. Дані терміни сформовані на основі пункту 32 Порядку організації надання

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	що є надзвичайно критичним в умовах зростаючої потреби в таких послугах у період війни.			реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я (постанова 1268) та наказі МОЗ № 112. В Україні здійснюється поступовий розвиток професії «терапевт мови і мовлення», в тому числі нарощення кадрового викладацького потенціалу .
стор. 5 Суб'єкти освітньої діяльності повинні мати погодження Міністерства охорони здоров'я України на проведення циклу спеціалізації «Терапія мови і мовлення» або - наявність документа про здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Спеціальна освіта» або іншими спеціальностями галузі знань Освіта (з кваліфікацією/спеціалізацією логопед (логопедія), проходження циклу спеціалізації «Терапія мови і мовлення» за інтенсивною програмою до 31 грудня 2025 року , передбаченого наказом МОЗ від 20.12.2024 № 2125 “Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 23 січня 2024 року № 112”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27 січня 2025 року за № 132/43538	Необхідно здійснити уточнення й конкретизацію формулювань, а також внести редагування з урахуванням змін у назвах галузей, що набули чинності у 2025 році.		Враховано	

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
2. Професійний розвиток 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації: стор 5	Формулювання щодо умов присвоєння кваліфікаційних категорій потребує суттєвого редагування та роз'яснення, зокрема — із посиланням на чинні нормативно-правові акти, які регламентують відповідні процедури. Насамперед, виникає низка запитань щодо таких положень: 1. Щодо вимог до тривалості професійного досвіду: Формулювання типу «певна кількість років та/або годин» є неоднозначним і потребує уточнення. Важливо роз'яснити, чи йдеться про альтернативні вимоги (роки або години), чи про комбіновану вимогу (і роки, і години). Без чіткої вказівки можливі різночитання та нерівність умов для фахівців. 2. Щодо кількості балів безперервного професійного розвитку (БПР): необхідно зазначити,		Не враховано.	Згідно чинного законодавства категорії вже не присвоюються. Наказом МОЗ від 16 квітня 2025 року № 650 “Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 травня 2025 р. за № 824/44230, визначено умови щодо присвоєння рівнів професійної кваліфікації та документ, який засвідчує їх присвоєння та підтвердження. Щодо вимог до тривалості професійного досвіду за наявності якого може бути присвоєно рівень професійної кваліфікації, то в Проєкті чітко визначена кількість років, які потрібно відпрацювати за професійною кваліфікацією «ТММ». Щодо надання можливості здійснювати підрахунок не роками, а клінічними годинами, то даний

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	яким саме нормативно-правовим документом врегульовано обсяг балів, необхідних для присвоєння кваліфікаційної категорії (наприклад, постанова КМУ, наказ МОЗ чи МОН). Відсутність цього уточнення унеможливило перевірку та впровадження єдиних критеріїв. 3. Щодо обов'язковості супервізорської діяльності: Серед умов присвоєння кваліфікаційної категорії передбачено наявність досвіду супервізії молодих фахівців або студентів. Однак така вимога не є універсально реалізованою, оскільки: -не всі медичні заклади мають укладені угоди із закладами вищої освіти; -супервізія потребує додаткових часових витрат, які не враховуються в робочому навантаженні ТММ; -якість виконання супервізії наразі не оцінюється			варіант є більш виправданим, але, на жаль, далеко не всі ЗОЗ здійснюють підрахунок годин роботи фахівця з реабілітації, хоча правова база для цього є – Порядок організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1268 (навантаження фахівців з реабілітації вимірюється у годинах). Бали безперервного професійного розвитку визначаються загальним для всіх нормативно-правовим актом, який визначає перелік заходів БПР для працівників в сфері охорони здоров'я і відповідно кількість балів за кожен захід. Для ТММ немає особливостей. Наявність досвіду супервізії студентів або молодих фахівців має залишатися однією з вимог при підтвердженні або присвоєнні

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	жодним нормативним актом. 4. Щодо управлінського та кадрового навантаження: Запровадження таких вимог без належного нормативного обґрунтування може перекласти додаткову організаційну та адміністративну відповідальність на медичні установи, керівництво і самих фахівців, не враховуючи їх ресурсні й часові обмеження. З огляду на зазначене, доцільно переглянути формулювання трудової функції з урахуванням; -чинної нормативно-правової бази (МОЗ, МОН, НАЗЯВО тощо); -доступності реалізації вимог у типових умовах роботи ТММ; рівних можливостей для фахівців у різних інституційних контекстах.			рівня професійної кваліфікації фахівцям з реабілітації, зокрема терапевтам мови і мовлення. Такий досвід є ключовим не лише для передачі знань та формування навичок у майбутніх спеціалістів, а й для зміцнення фахової спільноти, розвитком наставницької культури та підвищення якості реабілітаційних послуг. Попри те, що не всі заклади охорони здоров'я наразі мають угоди із закладами вищої освіти, як ЗВО, так і ЗОЗ мають рухатися в напрямку співпраці. Адже саме це дозволяє створити безперервний освітньо-практичний ланцюг, який відповідає сучасним потребам системи охорони здоров'я. Крім того, збільшення практичної складової в підготовці студентів - один із задекларованих напрямів політики МОЗ, а отже, супервізія є не лише необхідною умовою, а й логічним продовженням

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
				державного курсу на зміцнення якості освіти та практичної підготовки фахівців. Збереження цієї вимоги буде мотивувати як інституції, так і окремих фахівців брати активну участь у розвитку професійного середовища та освітнього процесу
2. Професійний розвиток 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації: Стор. 7	Під таблицею не уточнено, чи йдеться про умови присвоєння професійної кваліфікації чи кваліфікаційної категорії. При цьому автори впродовж усього документа фактично ототожнюють ці поняття, що породжує низку суперечностей, хоча вони мають різне нормативне значення, і викликає суттєві запитання щодо нормативної точності термінів.		Не враховано	Вимоги до присвоєння професійної кваліфікації та рівні професійної кваліфікації є різними і чітко визначені у пунктах 1 і 2 розділу 3 Проєкта. Про відповідність вживаних термінів неодноразово згадувалося вище. Категорій у Проєкті не передбачено, оскільки такі вживаються, як такі, що присвоюються працівникам у сфері охорони здоров'я.
IV. Абревіатури, скорочення, які використано в професійному стандарті				
стор. 9 Мова - Когнітивна функція, що уможлиблює отримання та донесення інформації вербальними та невербальними засобами в усній та письмовій формі та паралінгвально.	Задля уникнення дублювання пропонуємо прибрати слово “паралінгвально”, бо паралінгвістичні засоби (інтонація, тембр, паузи) є		Частково враховано	Вилучено “та паралінгвально”.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	формально підтипом невербальних або надсегментних компонентів.			
Стор 9	Рекомендуємо авторам додати трактування поняття “мовлення”.		Не враховано	Тлумачення термінів не передбачено у методології розроблення професійних стандартів
стор. 9	Потребує уточнення поняття “моторне мовлення”.		Не враховано	Тлумачення термінів не передбачено у методології розроблення професійних стандартів
стор. 9	У визначенні поняття “комунікація” зазначено функції, які виконує терапевт мови і мовлення (ТММ). Водночас у визначеннях понять “мова” та “моторне мовлення” ці функції відсутні, хоча саме ці сфери безпосередньо входять до професійної компетенції ТММ. Така непослідовність у структурі документа потребує уточнення і логічного узгодження.		Не враховано	Тлумачення термінів не передбачено у методології розроблення професійних стандартів
стор. 10 Терапевт мови і мовлення – автономний професіонал у сфері охорони здоров'я, що працює з усім спектром розладів	Потребує уточнення поле діяльності ТММ та вікові категорії.		Частково враховано	Замінено «різних вікових категорій» на «усіх вікових категорій» (стор 9)

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
комунікації та ковання в осіб різних вікових категорій				
стор. 10 SMARTER ціль	Потребує уточнення це поняття. З поданих 7 характеристик описано лише 5.		Враховано	“Спільна, Контрольована, Досяжна, Доречна, Прозора, Прогресуюча і Пацієнтоцентрична”
	Протягом усього документа вживаються терміни “професійна діяльність” і “терапевтична діяльність”, однак без чіткого розмежування їх змісту, що ускладнює їхню диференціацію. Рекомендуємо надати окремі визначення кожному з цих понять, уточнити контекст їх застосування та перевірити доцільність і послідовність використання відповідних термінів у всьому тексті документа, зокрема в розділі 5 “Опис трудових функцій”. Також пропонуємо додати термінологічний словник задля уніфікації трактування деяких термінів		Не враховано	Тлумачення термінів не передбачено у методології розроблення професійних стандартів
V. Опис трудових функцій				

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	Увесь розділ потребує редакційного доопрацювання щодо формулювання складників результатів навчання, зокрема компонентів «знання», «уміння/навички». Необхідно більш чіткіше конкретизувати: які саме знання має опанувати здобувач, які дії повинен уміти виконувати та якими практичними навичками володіти. Формулювання мають бути точними, професійно орієнтованими та відповідати заявленому рівню професійної кваліфікації. Наводимо декілька прикладів неточностей.		Частково враховано	
А. Ведення професійної діяльності у межах професійних компетентностей у межах нормативно правової бази, дотримуючись етики, правил академічної доброчесності та поваги інтелектуальної власності стор. 1 (має бути 11)	Трудова функція А потребує усунення лексичних повторів і змістового редагування. У поточному формулюванні незрозуміло, які дії ТММ має здійснювати в межах якої діяльності (професійної,		Частково враховано	Технічна помилка. Дотримання професійної етики, академічної доброчесності є невід'ємною частиною професійної діяльності ТММ, включає в себе обов'язкові знання, уміння та навички

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	терапевтичної, організаційної тощо). Окремої уваги потребують такі елементи: • А1.31, А1.33, А1.34, А1.У3, А1.К1, А1.К3 – необхідне змістове уточнення формулювань, конкретизація дій, знань та компетентностей відповідно до рівня кваліфікації; • А1.К2 – відсутній повністю; доцільно перевірити наявність або пояснити виключення з логіки побудови структури компетентностей; У розділі «Відповідальність та автономія» зазначено вимогу щодо «дотримання стандартів професійної діяльності, етичного кодексу», однак: • не вказано, якими саме нормативно-правовими документами регламентовано ці стандарти; • відсутнє посилання на чинний етичний кодекс			А2.33 Частково прийнято. Технічна помилка

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	або відповідну професійну асоціацію, яка його ухвалила; • немає уточнення, чи існує затверджений національний стандарт професійної діяльності ТММ, чи йдеться про узагальнену норму. Рекомендуємо: • надати конкретні посилання на відповідні нормативні джерела (закони, накази, кодекси, стандарти); у разі їхньої відсутності — вилучити або замінити формулювання на узгоджені з чинним правовим полем.			
стор. 2 (має бути 12) А2.33. ІРЦ особливості організації та управління	Скорочення ІРЦ (інклюзивно-ресурсний центр) потребує чіткого визначення та редакційного оформлення. З огляду на його системне використання в тексті, доцільно додати розшифрування до переліку скорочень із зазначенням функцій ІРЦ як		Частково враховано	Технічна помилка. Виправлено на ІРП.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	спеціалізованої установи системи освіти, що здійснює комплексну оцінку розвитку дитини з особливими освітніми потребами, надає психолого-педагогічну підтримку та рекомендації щодо інклюзивного навчання.			
стор. 2 (має бути 12) А2.У4. Вносити дані у в ЕСОЗ	Скорочення ІРЦ (інклюзивно-ресурсний центр) потребує чіткого визначення та редакційного оформлення. З огляду на його системне використання в тексті, доцільно додати розшифрування до переліку скорочень із зазначенням функцій ІРЦ як спеціалізованої установи системи освіти, що здійснює комплексну оцінку розвитку дитини з особливими освітніми потребами, надає психолого-педагогічну підтримку та рекомендації щодо інклюзивного навчання.		Частково враховано	Технічна помилка. Виправлено на ІРП.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
стор. 2 (має бути 12) A2.U4. Вносити дані у в ЕСОЗ	Наразі цю функцію виконує лікар ФРМ, а отже це додаткове навантаження на ТММ. Рекомендуємо авторам вивчити актуальний досвід щодо внесення даних в ЕСОЗ, наявність доступу ТММ до цієї системи та внести відповідні корективи.		Не враховано	3 травня 2025 року ТММ повинні вводити виконувану роботу до ЕСОЗ. Відповідно до п. 6 Порядку організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я (постанова 1268) Фахівці з реабілітації вносять медичну інформацію про реабілітаційну допомогу в центральну базу даних електронної системи охорони здоров'я
стор. 2 (має бути 12) A2.B1. Внесення зібраної інформації до медичної історії пацієнта відповідно до встановлених вимог, посадових інструкцій, та/бо незалежно	Потребує редагування.		Враховано	
стор. 2 (має бути 12) A2.31. Основи латини для коректного розуміння змісту клінічних термінів	Не вбачаємо доцільності включення вивчення латинської мови до змісту підготовки фахівців ТММ, оскільки вся необхідна інформація може бути подана українською мовою. Крім того, терапевти мови і мовлення можуть користуватися цифровими інструментами для перекладу термінів, дефініцій і міжнародних		Не враховано	Вивчення латинської мови є типовою практикою для підготовки фахівців у сфері ОЗ. Це не обов'язково має бути програмою магістратури.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	назв. Включення латинської мови до освітньої програми магістратури призведе до її перевантаження без обґрунтованої потреби з урахуванням реальних функцій ТММ у практиці охорони здоров'я.			
стор 3 (має бути 13)	Також потребує уточнення та редагування: А2.32, А2.33, А2.36, А2.У2, А2.У3, А2.К1, А2.К2,		Частково враховано	Технічна помилка. ІРЦ змінено на ІРП.
стор. 4 (має бути 14) А3. Здатність чітко, грамотно й вільно використовувати державну мову в усній та письмовій формах для ефективної професійної комунікації, зокрема адаптувати мовлення до регіональних особливостей та культурного контексту пацієнта.	У тексті документа слід уточнити, що терапевт мови і мовлення (ТММ) зобов'язаний володіти державною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності. Згідно із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», професійне спілкування в закладах охорони здоров'я має здійснюватися державною мовою. Водночас володіння мовами різних регіонів, національних меншин або жестовою мовою може		Не враховано	У пункті А3. вказано “ адаптувати мовлення до регіональних особливостей та культурного контексту пацієнта”. Адаптувати, не означає володіти мовами меншин. Також це жодним чином не знижує потребу володіння державною мовою. Натомість це є загальноприйнята компетентність терапевтів мови і мовлення, тому що вони здійснюють інтервенцію мови як функції. Саме тому, вони повинні розуміти особливості регіонального говору особи, з якою працюють, щоб правильно інтерпретувати та

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	розглядатися як додаткова компетентність, але не як вимога до всіх фахівців. Рекомендуємо чітко розмежувати державну мовну компетентність як обов'язкову та регіональну — як бажану або факультативну.			аналізувати дані, а відповідно і надавати послуги втручання.
стор. 4-5 (має бути 14-15) А3.34. Історія та основи національно-етнічної культури для застосування цієї інформації у спілкуванні з пацієнтом/пацієнткою	Включення в освітню програму магістратури змістового компонента, пов'язаного з вивченням історії та основ національно-етнічної культури, видається недоцільним. Ці знання мають опосередковане значення для професійної діяльності терапевта мови і мовлення та не є критично необхідними для розуміння стану пацієнта чи проведення терапевтичного втручання. Запровадження такої вимоги призведе до перевантаження освітньої програми і відволікання від фахових компетентностей,		Не враховано	ТММ працює з комунікацією. Комунікація є невід'ємною складовою національно-етнічної культури, тому це важлива складова у формуванні компетентностей ТММ стосовно врахування національно-етнічного контексту пацієнта. Також ці знання можуть бути складовою рівня підготовки бакалавра.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	які є ключовими для якісної підготовки фахівця у сфері охорони здоров'я. Рекомендуємо переглянути доцільність включення цього компонента або запропонувати його як вибірковий.			
стор. 4 (має бути 14) А3.У2. Застосовувати елементи місцевого говору у спілкуванні з пацієнтом для забезпечення природності середовища спілкування	Формулювання, яке передбачає застосування елементів місцевого говору у спілкуванні з пацієнтом, є дискусійним і не належить до фахового поля діяльності терапевта мови і мовлення. Залишається незрозумілим, яким чином така навичка може бути сформована в процесі навчання в магістратурі або під час підвищення кваліфікації, а також за якими критеріями та методами передбачається оцінювання рівня її сформованості. Рекомендуємо або вилучити цю вимогу як таку, що не відповідає функціональним завданням ТММ у системі охорони здоров'я, або чітко окреслити її межі,		Не враховано	Зауваження недоцільне. Комунікативне середовище пацієнта є невід'ємним компонентом, який необхідно врахувати при наданні втручання. Таку компетентність можна легко оцінити, якщо ознайомитись з вже існуючими матеріалами на цю тему.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	дидактичне обґрунтування та механізми контролю.			
Б. Вибір, проведення та опис результатів обстеження розладів комунікації та ковтання в осіб різних вікових категорій дотримуючись стандартів професійної етики та чинного законодавства стор. 5 (має бути 15) Б. Вибір, проведення та опис результатів обстеження розладів комунікації та ковтання в осіб різних вікових категорій дотримуючись стандартів професійної етики та чинного законодавства.	Формулювання «розлади комунікації та ковтання» є надто загальним і не повною мірою відображає спектр порушень, з якими на практиці працює терапевт мови і мовлення (ТММ). Такий підхід не враховує специфіки втручання, пов'язаних із порушеннями мови, мовлення, голосу, смоктання, харчування тощо, що вже відображено в описі професійних компетентностей. Зважаючи на те, що повна назва професії — «терапевт мови і мовлення» — передбачає роботу не лише з комунікаційними та дисфагічними розладами, доцільно уточнити трудові функції, доповнивши їх обов'язковими сферами втручання, зокрема: — розвиток і відновлення мовлення;		Не враховано	Це деталі і складові термінів “комунікація” та “ковтання”.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	– терапія голосових порушень; – підтримане мовлення та альтернативні засоби мовлення; – порушення смоктання й харчування; – мовленнєва реабілітація після оперативних втручань; – комунікативна поведінка та прагматика. Це забезпечить відповідність між заявленими компетентностями, реальною клінічною практикою та структурою трудових функцій у професійному стандарті.			
стор. 5-8	Також потребує уточнення та редагування Б1.У4, Б1.К1, Б1.В1, Б2.31, Б2.35, Б3.33, Б3.У3, Б3.К1, Б4.32,		Не враховано	Ці терміни використовуються у контексті відповідних трудових функцій як складові “знання”. Це запобігає подвійному трактуванню значень.
	У трудовій функції Б використовуються такі терміни, як «мотиваційне інтерв'ю», «модель		Не враховано	Тлумачення термінів не передбачено методологією розроблення професійних стандартів

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	соціальної комунікації», «формування гіпотези», які не мають чіткого визначення в межах професійної діяльності терапевта мови і мовлення. Їхнє значення може варіюватися залежно від контексту (психологія, педагогіка, медицина), що створює ризик неоднозначного трактування. З метою уніфікації термінології та забезпечення зрозумілості професійного стандарту пропонується: -надати тлумачення зазначених термінів у розділі 4 «Абревіатури та скорочення» або -включити окремий понятійний словник (глосарій), у якому буде подано визначення ключових понять, використаних у документі, із зазначенням їхнього змісту саме в межах			

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	професійної діяльності ТММ. Це сприятиме узгодженості тлумачень і забезпечить єдність підходів у підготовці та професійному застосуванні стандарту.			
стор. 9 (має бути 19) Б4.34. Основи статистичного аналізу для інтерпретації результатів отриманих від психометричних тестів.	Формулювання щодо володіння «основами статистичного аналізу для інтерпретації результатів, отриманих від психометричних тестів» викликає сумніви щодо відповідності цьому компоненту реальним професійним обов'язкам терапевта мови і мовлення. Зазначена діяльність переважно належить до сфери компетентності психологів, психометрів або науковців. Рекомендується чітко визначити, у якому обсязі ТММ повинен володіти такими знаннями: чи йдеться про загальне розуміння результатів, отриманих іншими фахівцями, чи про		Не враховано	ТММ повинен здійснювати об'єктивне обстеження використовуючи психометричні тести, читати наукову літературу для пошуку доказових рішень. Тому основи статистики є інтеграційною складовою професійних компетентностей ТММ.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	самостійне проведення та статистичну обробку даних. У разі збереження цієї вимоги доцільно конкретизувати її зміст і межі в описі компетентностей, щоб уникнути розширеного трактування професійних функцій.			
стор. 8-9 (має бути 18-19) Б4.У4. Здійснювати описовий та інференційний параметричний і/або непараметричний аналіз отриманих даних Б4.У5. Ідентифікувати тип отриманих даних, інтерпретувати результати описового та інференційного параметричного або непараметричного аналізу.	Уміння, зазначені в пунктах Б4.У4, Б5.У5. та Б6.У6., стосуються діяльності, яка більше характерна для науковців, ніж для фахівців, що працюють у практичній сфері охорони здоров'я. У реальній клінічній практиці ТММ такі навички можуть обтяжувати роботу фахівця, вимагати додаткових ресурсів (часових, інтелектуальних, організаційних) і відволікати від основних функцій, пов'язаних із наданням допомоги пацієнтам. Рекомендується переглянути доцільність включення таких умінь до		Не враховано	Ці компетентності потрібні для інтерпретації даних отриманих від психометричного оцінювання та перевірки якості наукових досліджень використовуваних у практиці.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	переліку обов'язкових для всіх ТММ або ж диференціювати їх як бажані/додаткові для фахівців, що планують займатись науковою чи аналітичною діяльністю.			
стор. 9 (має бути 19) Б5. Здатність проводити формальне та неформальне оцінювання розладів аудиторного та візуального сприймання ...	У тексті документа доцільно замінити термін «аудиторне сприймання» на «аудіальне сприймання» , який є правильнішим, точнішим і сучаснішим з позицій наукової лінгвістики, нейропсихології та педагогіки. Термін <i>«аудиторне»</i> асоціюється насамперед із просторовим поняттям (<i>аудиторія</i> як приміщення) або аудиторним навантаженням викладача, тоді як <i>«аудіальне»</i> відповідає міжнародним стандартам опису сенсорної перцепції та когнітивних процесів. Рекомендується також уточнити або відкоригувати використання цього терміна		Частково враховано	Аудиторне замінено на слухове сприймання.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	у таких позиціях: Б5.У1, Б5.У2, Б5.У3, Б5.У4 та Б5.К1, щоб забезпечити наукову точність, термінологічну послідовність і професійну однозначність документа.			
стор. 9 (має бути 19) Б5.32 ...мультилінгвів...	У тексті документа вжито термін « <i>мультилінгвів</i> », який не є нормативним у сучасній українській лінгвістиці. З огляду на наукову традицію та термінологічні джерела, правильним і усталеним є термін « <i>полілінгв</i> », що використовується для позначення особи, яка володіє кількома мовами. Рекомендується замінити термін « <i>мультилінгвів</i> » на « <i>полілінгвів</i> » для уніфікації термінології документа згідно з нормами української мовознавчої науки.		Не враховано	такий термін є в словнику української мови і є загальноприйнятим терміном у міжнародній професійній літературі.
стор. 10 (має бути 20) Б5.33. Лінгвістика, зокрема, міжнародна фонетична транскрипція , фонетики, лексики, морфології, граматики,	Формулювання компетентності «Лінгвістика, зокрема, міжнародна фонетична транскрипція, фонетики,		Не враховано	Ці знання є фундаментальними у формуванні домагістерських професійних компетентностей терапевтів мови і мовлення. Відповідно вони є

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
особливостей діалектів та говорів на території України	лексики, морфології, граматики, особливостей діалектів та говорів на території України» потребує змістового уточнення. По-перше, зазначені знання (зокрема, вивчення особливостей діалектів і говорів, а також міжнародної фонетичної транскрипції – IPA) є доцільними у межах професійної самоосвіти або додаткової академічної підготовки, однак не належать до базових професійних компетентностей терапевта мови і мовлення (ТММ), необхідних для виконання основних трудових функцій згідно з професійним стандартом. По-друге, діяльність ТММ в Україні передбачає, насамперед, знання та застосування фонологічної системи державної мови (у відповідності до її фонетичних і граматичних			обов'язковими предметами на рівні Бакалавра.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	норм), а також володіння навичками фонетичної транскрипції саме цієї мови. Обов'язкове знання систем ІРА не має прямого зв'язку з оцінюванням чи терапією мовлення, мови або комунікації в умовах реальної клінічної практики в Україні. По-третє, у випадку потреби в аналізі іншомовних мовних особливостей (наприклад, при роботі з пацієнтом-іноземцем), ТММ може скористатися цифровими інструментами пошуку лінгвістичної інформації, що належить до компетенцій цифрової грамотності, а не до обов'язкових лінгвістичних знань. По-четверте, варто враховувати, що вивчення системи міжнародної фонетичної транскрипції (ІРА), а також діалектологічних характеристик усіх говорів			

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	України істотно перевантажить освітню програму магістратури, не маючи при цьому практичного виходу в межах трудових функцій, передбачених професійним стандартом. Нарешті, згідно із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», усі фахівці у сфері охорони здоров'я мають здійснювати професійну комунікацію державною мовою, а отже, ТММ повинен передусім володіти нормами української мови на професійному рівні. Рекомендуємо переформулювати компетентність Б5.33 з урахуванням реальних функцій ТММ та залишити у ній лінгвістичні знання, релевантні саме до професійної практики в Україні, зокрема:			

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	-знання фонологічної та граматичної системи української мови; -володіння українською фонетичною транскрипцією; -базові знання мовної норми, актуальні для мовленнєвої терапії.			
стор. 10 (має бути 20) Б5.У3. Ідентифікувати локус та механізм порушення процесу оброблення розладів аудиторного та візуального сприймання лінгвістичної інформації, вербального та невербального продукування мови , читання та письма	Потребують уточнення та редагування: Б5.34, Б5.35, Б5.У5, Б5.К2, Б6.У3. Фраза «вербальне та невербальне продукування мови» є некоректною з лінгвістичного та логіко-семантичного погляду, оскільки поняття "мова" (language) за своєю суттю означає знакову, вербальну систему спілкування, яка реалізується через лексичні, граматичні, синтаксичні одиниці. Мова — це когнітивно-семіотична система, яка передбачає: -структурування змісту у формі знаків (слів); -мовленнєве продукування через говоріння або письмо.		Не враховано	Автори навели лінгвоцентричне визначення мови. Однак із середини 20 століття існує антропоцентричне визначення, відповідно до якого мова вивчається як когнітивна функція, що має ментальну репрезентацію у мозку людини та механізми оброблення. Ця репрезентація включає, зокрема, рівень концептуальної семантики, що не є вербальним рівнем оброблення мови. Далі інформація може потрапити не лише у ментальний лексикон, що є початком вербального аспекту мови, для усного, або письмового продукування мови, а також до лексикону виходу дії, що генерує жест.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	Таким чином: -«Вербальне продукування мови» — допустиме формулювання, що охоплює усне та писемне мовлення. -Натомість «невербальне продукування мови» --є лексичним і логічним протиріччям (нонсенсом), оскільки невербальні засоби (жести, міміка, зоровий контакт тощо) не є складовою мовної системи, а належать до невербальної комунікації, яка оперує позамовними засобами. Згідно з міжнародною та українською термінологією (ASHA, МКФ, Закон України «Про мову», СУМ), мова і невербальна комунікація — це окремі поняття, що не повинні бути поєднані в одне визначення без належної семантичної розмітки. Тому замість “вербальне та невербальне продукування мови” рекомендуємо			Позаяк, обстеження жестів є складовою обстеження афазії (розладу мови), та дозволяє перевірити функціонування відповідних компонентів функціональної архітектури мови. Тому зауваження некоректне.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	«Продуктування мовлення (усного або писемного) та використання невербальних засобів комунікації» або «Вербальна та невербальна комунікація як засоби передачі інформації».			
стор. 11 (має бути 21) Б6.31. Принципи організації когнітивних доменів як мереж, їх взаємодії та ролі у комунікації та кованні	Рекомендуємо використовувати загальновживану термінологію, прийняту в українському фаховому дискурсі. Введення нових або непоширених термінів у випадках, коли існує усталений український еквівалент, є недоцільним, оскільки це може призводити до неоднозначного тлумачення змісту, термінологічної плутанини та комунікативних непорозумінь між фахівцями галузі. Рекомендація: дотримуватися принципів термінологічної єдності, нормативності та відповідності чинним		Враховано частково	Принципи організації когнітивних модулів як нейронних мереж, їх взаємодія та роль у забезпеченні комунікації та акту ковання.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	словникам, стандартам і галузевим класифікаторам.			
стор. 14 (має бути 24) Б7.31. Механізм організації та продукування мовлення голосу та слуху в осіб різних вікових категорій.	Не зрозумілим є явище організації продукування голосу та слуху. Те саме в Б7.32, Б7.У1, Б7.К1,		Частково враховано	1. Недоречне зауваження щодо продукування голосу. Цей механізм детально прописаний у класичних підручниках, які використовують для підготовки терапевтів мови і мовлення, а також у численних наукових дослідженнях. Уточнено: «оброблення слуху»
стор. 14 Б7. Знання/Уміння/Навички/Комунікація/Відповідальність	відсутня опція слуху		Враховано	
стор. 15 Б7.У6. Розрізняти різні типи розладів когнітивних функцій, що важливі для комунікації	потребує коригування частині опцій, зазначених у Б7		Враховано	
стор. 17 (має бути 27) Б8. Здатність проводити скринінг, діагностику та оцінювати розлади ковтання, жування, смоктання, та пов'язаної з ними слинотечі.	Термін “проштовхування” потребує уточнення або заміни на більш фаховий та усталений відповідник. У чинному формулюванні він може бути інтерпретований багатозначно й недостатньо точно відображає нейромоторні або анатомо-фізіологічні аспекти акту		Враховано частково	Б8.31. Механізм схоплення, кусання, жування, транспортування , та ковтання твердої, рідкої їжі та напоїв у нормі та патології . те саме : Б8.34. Б8.35 замінити проштовхування на транспортування

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	ковтання. Рекомендуємо підібрати більш відповідний термін із професійного лексикону (наприклад: "переміщення", "просування", "транспортування харчового клубка"). У компетентності вжито термін “слинотеча”, однак він не відображений у відповідних компонентах “знання” та “відповідальність/автономія”. Така непослідовність знижує внутрішню логіку побудови компетентності та ускладнює визначення, які саме знання та професійні дії мають бути спрямовані на роботу з цим явищем (наприклад, диференціація нормальної/патологічної слинотечі, засоби контролю тощо). Не всі знання, зазначені в компоненті “З”, знаходять своє відображення в уміннях та навичках. Це створює розрив між			Б8.32. Формування смоктальних рефлексів, а також фізіологічні основи слиновиділення, основні причини слинотечі (гіперсалівації) та її вплив на функцію ковтання - ВРАХОВАНО

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	декларованими теоретичними знаннями та практичними діями, які фахівець має здійснювати. Рекомендуємо провести ревізію логічної відповідності між компонентами “Знання – Уміння – Навички – Відповідальність”, згідно з принципами побудови результатів навчання та професійних компетентностей (зокрема — Європейської рамки кваліфікацій).			
стор. 18-19 (має бути 28-29) Б9. Здатність проводити неформальне оцінювання лінгвоспецифічних та прагматичних компонентів комунікації, когнітивних функцій важливих для комунікації, а також ковання, яке включає: 1) підтвердження або спростування гіпотези висунутої у результаті формального оцінювання, 2) опис функціонального стану пацієнта у рамках МКФ, 3) встановлення функціонально- орієнтованих цілей та завдань терапії.	Наявні компоненти «Знання / Уміння / Навички» не розкривають зміст компетентності в повному обсязі, залишаючи її функціональне наповнення фрагментарним і непов'язаним із практичними результатами професійної діяльності. Зокрема, не враховано такі ключові професійні дії, як:		не враховано	Терапевт мови і мовлення не формулює логопедичного висновку та не проводить логопедичної діагностики, тому що це компетентність логопеда.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	- формулювання логопедичного/клінічного висновку, - обґрунтування встановленого висновку з використанням даних оцінювання, - кодування результатів логопедичної діагностики відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Відсутність згадок про ці знання й уміння унеможлиблює реалізацію компетентності у повному обсязі та знижує її практичну значущість в умовах міждисциплінарної та доказової практики. Рекомендуємо доповнити структуру компетентності конкретними знаннями та вміннями, що передбачають: - інтерпретацію результатів обстеження;			

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	-формування структурованого висновку (з урахуванням етіології, форми порушення, супутніх факторів); -обґрунтування обраної класифікації порушення; -шифрування функціональних порушень відповідно до класифікаторів МКФ як елемента сучасного документування втручання.			
стор. 19 (має бути 29) Б9.33. RTSS модель у контексті вибору завдань та встановлення цілей терапевтичного втручання.	Модель RTSS була розроблена переважно для академічного та дослідницького середовища. Вона не містить чітко сформульованих методичних інструкцій або алгоритмів для її впровадження в повсякденну клінічну практику фахівцем. Водночас професійний стандарт (ПС) має описувати компетентності практичного спеціаліста, а не науковця, і бути		Не враховано	Зауваження недоречне. RTSS модель чітко окреслює особливості діяльності фахівців з реабілітації, а саме те, що вибір втручання для досягнення цілей має бути не симптоматичним, а обов'язково враховувати механізм порушення. Це є також передумовою ведення доказової клінічної практики.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	безпосередньо орієнтованим на реальні трудові дії, уміння та вимірювані результати діяльності. Тому використання RTSS як основи для побудови практичних компетентностей викликає сумнів у прикладній придатності такого підходу, оскільки: - модель не адаптована до нормативних вимог клінічної чи освітньої практики в Україні; - не супроводжується методичним забезпеченням для фахівців, які виконують втручання; - не містить чітких орієнтирів для оцінювання сформованості компетентностей у логопедичній або мультидисциплінарній команді.			
В. Організація, встановлення цілей, проведення та контроль ефективності інтервенції розладів комунікації та	Наявна редакція трудової функції не відображає професійної сутності діяльності ТММ у повному		Враховано частково	Додано уточнення: « розладів прагматики комунікації, мови, читання, письма, голосу, мовлення, когнітивних

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
ковтання в осіб різних вікових категорій.	обсязі. Вона потребує доповнення функціональних сфер, деталізації компетентностей за ЗУН-структурою та чіткого опису механізму планування й оцінювання втручання, з урахуванням чинної нормативно-правової бази України, сучасних підходів, враховуючи галузь де працює ТММ. Деякі функції, описані в цій трудовій функції, не входять в поле діяльності ТММ, що ще раз підкреслює, що автори Професійного Стандарту мають детально вивчити особливості професійної діяльності ТММ в Україні.			функцій важливих для комунікації, а також ковтання в осіб усіх вікових категорій »
стор. 19-20 (має бути 29-30) В1. Здатність залучати особу з розладами комунікації та ковтання до активної комунікативної та соціальної взаємодії з її середовищем.	Потребує розширення опис “Відповідальність та автономія”.		Враховано	
Г. Організація роботи самостійно та в міжпрофесійні й команді	Необхідно враховувати досвід України, можливості опанування методиками, які ще не валідовані в Україні і		Не враховано	Зауваження недоречне. У розділі VI зазначено, що це потребує додаткового навчання. Більше того, такі

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Г2.36. Чинні протоколи інтраопераційного тестування мови та здатність розробляти власні індивідуальні завдання враховуючи лінгвістичний профайл пацієнта та управління процесом тестування перед операцією Г2.38. Сучасні протоколи, настанови та дослідження щодо інтраопераційного тестування мови, мовлення та інших функцій комунікації	потребують не тільки спеціального навчання, а ще й напрацювання практичного досвіду для їх використання. Зокрема, в Україні немає протоколів «інтраопераційного тестування мови». Наголошуємо, в стандарті має бути описано те, що є в ресурсі української практики, а вже при перегляді стандарту вводити нові методики, за умови, якщо створено умови для навчання і практики і є фахівці, яким ними володіють.			втручання вже здійснюються, але на жаль часто неякісно, тому наявність такої функції підвищить якість здійснення такого втручання.
Г3.У4. Обстежувати, проводити інтервенцію розладів ковтання у пацієнтів зі зниженим рівнем свідомості та когнітивного функціонування.	Єдиною можливою інтервенцією розладів ковтання у пацієнтів зі зниженим рівнем свідомості буде рекомендація постановки н\г зонда, оскільки знижений рівень свідомості є прямим протипоказанням до прямих втручань.		Не враховано	Зауваження недоречне. У клінічній практиці бувають різні ситуації, тому ТММ як незалежний фахівець має ухвалити найбільш безпечне і ефективне рішення відповідно до наукових даних а не обмежень професійного стандарту. Більше того годування через зонд чи гастростому це також інтервенції.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Г6.В1. Внесення до історії хвороби пацієнта інформації, що стосується втручання терапевта мови і мовлення	Необхідно враховувати нормативні документи, якими користується ТММ, зокрема всю інформацію про стан в історію хвороби вносить лікуючий лікар пацієнта.		Не враховано	Г6.В1. Відповідно до п. 6 Порядку організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я (постанова 1268) лікарі виконують дану функцію лише у разі коли фахівці з реабілітації, що входять до мультидисциплінарної реабілітаційної команди, не мають технічної можливості вносити записи з реабілітації до системи (тоді такі записи за них вносять лікарі фізичної та реабілітаційної медицини, які очолюють мультидисциплінарну реабілітаційну команду).
Г3.У6. Документувати виконувану роботу в історії хвороби пацієнта.	Потребує уточнення, що саме документувати? Наразі лікуючий лікар вкладає в історію хвороби обстеження і висновки логопеда/ТММ.		Враховано	Г3.У6. Відповідно до пункту 6 Фахівці з реабілітації вносять медичну інформацію про реабілітаційну допомогу в центральну базу даних електронної системи охорони здоров'я (далі - система) відповідно до <u>Порядку функціонування електронної системи охорони здоров'я</u> , затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 411 “Деякі

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
				питання електронної системи охорони здоров'я" (Офіційний вісник України, 2018 р., № 46, ст. 1604), з урахуванням наявної технічної можливості.
Г4.У2. Здійснювати обстеження та терапію респірації, фонації, артикулювання вокального механізму після хірургічних втручань та захворювань, що призвели до цих розладів	Як ТММ може здійснювати терапію респірації? Респірація – це медична складова, логопед/ТММ може впливати на функцію дихання лише опосередковано.		Не враховано	Зауваження недоцільне. Респірація – це один з етапів продукування голосу і мовлення і в кожному підручнику прописано як ТММ може працювати з респірацією як функцією.
Г4.У4. Здійснювати обстеження та терапію розладів слуху, застосовувати та описувати результати аудіометрії, проводити терапію слуху після кохлеарної імплантації.	Знову наголошуємо, що необхідно використовувати нормативне поле України. Обстежувати, описувати результати аудіометрії, проводити терапію слуху – це не компетенція ТММ, цим займається аудіолог+сурдолог (ми не в Америці). Якщо ТММ буде навчатися в медичному університеті 6 років і закінчувати спеціалізацію аудіологія, тоді так!		Не враховано	Зауваження некоректне. Функція слуху є важливою для комунікації не лише в Америці, але і в Україні. Адже через війну в Україні стрімко зростає кількість осіб як серед військовослужбовців так і цивільного населення з розладами слуху. Більше того розділ Г містить трудові функції, що потребують додаткового післядипломного навчання. Також у розділі V додано Б9 та В8 як окремі трудові функції щодо обстеження та терапії слуху. У розділі VI зазначено, що ці функції потребують додаткового навчання.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Г7. Здатність працювати у сфері військової медицини з чинними військовослужбовцями та ветеранами, які мають розлади комунікації, когнітивних функцій та ковтання.	Чому мова йде лише про розлади комунікації, когнітивних функцій та ковтання? Доцільно також зазначити порушення мовлення та голосу. Адже в описі знань йде мова про мовлення, голос!		Враховано частково	У змісті цієї компетентності зазначено різні типи розладів комунікації, зокрема голосу та мовлення. У назві трудової функції додано уточнення «розладів різних аспектів комунікації»
Г7.К3. Адвокувати потреби пацієнта на терапію розладів комунікації та ковтання голосу, мовлення, ковтання та слуху.	Потребує уточнення і редакції.		Враховано	Адвокувати потреби пацієнта на терапію усього спектру розладів комунікації та ковтання.
Г8. Здатність працювати у неонатологічних та педіатричних відділеннях у веденні передчасно народжених пацієнтів у педіатрії, у веденні пацієнтів з генетичними, вродженими, набутими у дитинстві розладами комунікації і ковтання, або для запобігання їх виникнення.	Не охоплені знання ТММ щодо грудного і штучного вигодовування. Тут також є актуальними знання про НГ зонд, адже багато передчасно народжених дітей потребують саме допомоги ТММ для переводу їх із зондового вигодовування на оральне. Не враховано знання про орофациальні порушення, порушення прикусу та ін. ТММ має знати і розуміти, яка фаза ковтання порушена у дитини і розуміти, які підходи застосувати.		Не враховано	Немає штучного годування. Є догодовування, суміш - це не альтернативний спосіб годування. Компетентність В7 . Здатність планувати, організовувати та проводити терапію розладів схоплення, кусання, жування, смоктання, транспортування, ковтання їжі та пиття напоїв з особами усіх вікових категорій, передбачає володіння всіма необхідними знаннями та вміннями. Щодо співпраці з дієтологом та гастроентерологом, про це вказано в Г8.У1.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	У тексті стандарту не згадано про харчову селективність та співпрацю з дієтологом і гастроентерологом, що є надзвичайно актуальним у сучасних умовах. Також відсутня інформація про рефлексі, знання яких є важливим для ТММ.			
стор 50 Г9. Здатність співпрацювати з фахівцями освіти та працювати зі здобувачами освіти, які мають навчальні труднощі спричиненні вродженими, набутими або розвитковими розладами комунікації та когнітивними розладами, зокрема, проводити обстеження, надавати заключення та рекомендації на вимогу та у встановленому порядку, організовувати, проводити та контролювати ефективність терапії.	У формулюванні компетентності Г9 відсутня чіткість щодо контексту професійної взаємодії ТММ із фахівцями освіти. Зокрема, не уточнено, в яких саме умовах чи установах має відбуватися така співпраця — виключно в закладах освіти чи також у медичних або спеціалізованих установах, де здійснюється освітній процес (наприклад, дитячі санаторії, туберкульозні диспансери, реабілітаційні центри, де діти навчаються без відриву від лікування). Невизначеність формулювання створює		Не враховано	Г6.В1. Відповідно до п. 6 Порядку організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я (постанова 1268) лікарі виконують дану функцію лише у разі коли фахівці з реабілітації, що входять до мультидисциплінарної реабілітаційної команди, не мають технічної можливості вносити записи з реабілітації до системи (тоді такі записи за них вносять лікарі фізичної та реабілітаційної медицини, які очолюють мультидисциплінарну реабілітаційну команду).

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	потенційні суперечності у трактуванні меж професійної діяльності ТММ: -Чи охоплює ця компетентність лише сферу інклюзивної освіти? -Чи передбачає вона також міжвідомчу співпрацю в системі охорони здоров'я, соціального захисту тощо? Рекомендуємо уточнити організаційний і функціональний контекст співпраці ТММ із фахівцями освіти, зазначивши установи або умови реалізації цієї компетентності. Це дозволить забезпечити чітке розуміння обсягу обов'язків фахівця та уникнути різночитань у професійній практиці.			Визначення переліку установ, зокрема, освітніх не є предметом цього професійного стандарту. Натомість професійний стандарт показує контингент осіб з якими також повинен вміти працювати ТММ. Окрім цього, Проєктом чітко визначено, що трудові функції під Г - для виконання вузькоспеціалізованих трудових функцій у певних відділеннях або галузях необхідно пройти відповідне навчання з не менше ніж 5 кредитами ЄКТС для кожної окремої компетентності підтвердженого відповідним документом про успішне проходження програми (положення застосовується з 1 січня 2027 року).
стор 51 Г9.У6. Надавати першу допомогу здобувачам освіти, які вдалились їжею або захлинулись напоями.	Не в полі діяльності ТММ.		Не враховано	Позаяк ТММ працює з розладами ковтання, тому він/вона повинен володіти компетентностями невідкладної допомоги, якщо людина вдалась їжею або захлинулася напоями

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Г12. Здатність працювати у закладах позбавлення волі, організовувати двосторонню комунікацію між особами з розладами комунікації та представниками правоохоронної та/або судової системи.	Потребує уточнення, чи передбачена посада ТММ в закладах позбавлення волі. Можливо залишити організовувати двосторонню комунікацію.		Не враховано	Зауваження недоречне.
Е. Організація та проведення дослідницької діяльності у галузі наук про комунікацію, когніцію, мовлення та їх розлади.	Вважаємо за доцільне уточнити зміст цієї компетентності, оскільки зазначена діяльність виходить за межі функціональних обов'язків терапевта мови і мовлення як клінічного практика. Формування дослідницьких компетентностей у повному обсязі є актуальним переважно для рівня аспірантури або докторантури, де передбачається професійна наукова діяльність. Натомість ТММ у межах клінічної практики може долучатися до реалізації наукових досліджень, зокрема як учасник клінічних випробувань, збору емпіричних даних або застосування інноваційних підходів, розроблених		Не враховано	У розділі VI наведено роз'яснення, що Володіння компетентностями Е4 та Е5 є обов'язковим лише для терапевтів мови і мовлення, які здійснюють наукову діяльність.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	іншими дослідницькими групами. У зв'язку з цим пропонуємо: переглянути формулювання компетентності, щоб чітко розмежувати роль ТММ як практика і роль науковця-дослідника; або виокремити дослідницьку діяльність у межах окремого рівня кваліфікації, пов'язаного з академічною або науково-педагогічною кар'єрою.			
	Також вважаємо за доцільне звернути увагу авторів на необхідність приведення тексту документа у відповідність до норм української літературної мови, оскільки у чинній версії наявна значна кількість мовних, орфографічних і стилістичних помилок. Незрозумілою є система нумерації сторінок, що ускладнює орієнтацію в документі. Окрім того, рекомендуємо додати перелік нормативно-		Враховано частково	Перелік нормативно-правових актів не передбачено структурою професійного стандарту.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиції		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
	правових актів, якими керувалися автори під час розроблення професійного стандарту, а також джерела, що були використані як теоретичне та практичне підґрунтя для його укладання.			

**Оксана Лялька,
Голова правління ГО
«Українське товариство терапії мови і мовлення»**

